

Ένα σπάνιο video ιστορικό ντοκουμέντο από την καταστροφή της Σμύρνης το 1922 το οποίο τραβήχτηκε από τον George Magarian είδε το φως της δημοσιότητας από τον εγγονό του Robert Davidian, ο οποίος το ανακάλυψε στο σπίτι της γιαγιάς του στη Νέα Υόρκη των ΗΠΑ, όπου βρισκόταν ξεχασμένο για πολλές δεκαετίες. Στο σπάνιο αυτό βίντεο ντοκουμέντο έχουμε την ευκαιρία να δούμε εικόνες από την ευτυχισμένη Σμύρνη πριν την καταστροφή, εικόνες από την καμμένη γη που άφησε πίσω της η θηριωδία των Τούρκων, αλλά και πολλές εικόνες από τη φυγή των κυνηγημένων, τους καταυλισμούς και την προσπάθεια επιβίωσής τους στις νέες πατρίδες. Προς το τέλος μάλιστα του 10λεπτου βίντεο διακρίνονται τα πρώτα σπίτια που χτίζουν οι πρόσφυγες στην Αθήνα πιθανόν στην περιοχή του Νέου Κόσμου.

Ο Robert Davidian σκηνοθέτης, κάμεραμαν και παραγωγός εκπομπών κατάφερε να μετατρέψει σε ψηφιακό και να το διασώσει πριν καταστραφεί το video ντοκουμέντο, το οποίο είχε τραβήξει ο παππούς του σε φιλμ 35 χιλιοστών. Στη συνέχεια το ανέβασε στο διαδίκτυο σε ελεύθερη χρήση θέλοντας να μοιραστεί με όλους εμάς τις ιστορικές αυτές στιγμές της καταστροφής της Σμύρνης από τους Τούρκους που κατέγραψε ο George Magarian.

Ο George Magarian γεννήθηκε το 1895 και σπούδασε στο Αμερικανικό Κολλέγιο στο Ικόνιο της Μικράς Ασίας και αργότερα διετέλεσε Διευθυντής στη Χριστιανική Οργάνωση YMCA Ικονίου. Το βίντεο βασίζεται σε πλάνα που τράβηξε πριν αλλά και αμέσως μετά την καταστροφή της Σμύρνης το 1922, ενώ περιέχονται πολλά πλάνα από τους καταυλισμούς των προσφύγων και την πολύτιμη βοήθεια των Χριστιανικών Οργανώσεων YMCA & YWCA (XAN & XEN) που τους παρείχαν για να ορθοποδήσουν.

Το βίντεο ξεκινά με σκηνές από την ευτυχισμένη περίοδο της Σμύρνης πριν την καταστροφή, στην προκουμαία (όπου διακρίνεται και το περίφημο ιππήλατο τραμ της Σμύρνης εν κινήσει), τη Γαλλική Συνοικία και την αγορά της Σμύρνης. Στη συνέχεια υπάρχουν πλάνα από την καμμένη πόλη που άφησε πίσω της η θηριωδία των Τούρκων όπου διακρίνονται να βγαίνουν καπνοί από τα αποκαΐδια. Καράβια γεμάτα με караβάνια προσφύγων πλέουν προς νέες πατρίδες (προς τη Μυτιλήνη, τη Χίο και άλλα ελληνικά νησιά, καθώς και προς τη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα). Πλάνα από την Αθήνα (μπροστά από τη σημερινή Βουλή των Ελλήνων), αλλά και από τη Θεσσαλονίκη όπου οι πρόσφυγες συγκεντρώθηκαν κατά δεκάδες χιλιάδες αναζητώντας καταφύγιο. Η ψυχική οδύνη για την

απώλεια των αγαπημένων είναι η μόνη που αποσπά την προσοχή των προσφύγων από την πείνα. Καταυλισμοί προσφύγων όπου οι YMCA & YWCA μοιράζουν ψωμί, γάλα, σούπα και ρούχα. Συγκληνιτική η εικόνα μιας κυρίας η οποία δείχνει στο φακό ένα νεογέννητο μωρό 2 μόλις ημερών που εγκαταλείφθηκε μπροστά στα σκαλιά μιας εκκλησίας, αλλά και τα πλάνα των προσφύγων που συγκεντρώνονται γύρω από τους αναρτημένους πίνακες των γραφείων πληροφοριών για να αναζητήσουν τα αγαπημένα τους πρόσωπα. Οι πληροφορίες που μετέδιδαν οι YMCA & YWCA συνετέλεσαν σε πολλές περιπτώσεις στην επανένωση οικογενειών. Δυο κυρίες της Αμερικανικής YWCA διακρίνονται να καταγράφουν τους πρόσφυγες.

Μόνο το 5% των προσφύγων είναι υγιείς άνδρες, όλοι οι άλλοι είναι γέροι, γυναίκες και παιδιά που δεν μπορούν να συντηρήσουν τον εαυτό τους. Πλάνα από εξαθλιωμένα προσφυγόπουλα να παίζουν ομαδικά παιχνίδια και να περιμένουν μπουλούκια για ιατρική εξέταση. Προς το τέλος του βίντεο περίπου στο 8.30' λεπτό διακρίνονται τα πρώτα σπίτια που χτίζουν οι πρόσφυγες στην Αθήνα (πιθανόν στην περιοχή του Νέου Κόσμου) με τούβλα φτιαγμένα από λάσπη, αυτοσχέδια στρατόπεδα συγκέντρωσης, παράγκες κλπ.